

Roller og ansvar i arbeidslivet

Verneombud

Det skal kunngjøres ved oppslag på arbeidsplassen hvem som er verneombud.

AML § 6-1 (4)

Verneombudets oppgaver

AML § 6-2

Arbeidsgiver skal sørge for at verneombudet får den opplæring som er nødvendig for å kunne utføre vervet på forsvarlig måte.

AML § 6-5 (1)

Selv om du er valgt til verneombud betyr det ikke at du alltid skal tre inn på arbeidskollegaenes vegne hvis de har arbeidsmiljøproblemer. Alle problemer bør først søkes løst av den som best kjenner dem, for eksempel ved at den enkelte tar opp saken med sin nærmeste overordnede. Dersom saken ikke løses, er det naturlig at verneombudet blir kontaktet.

<https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/verneombud/>

Medvirkning og involvering i arbeidslivet er i tråd med grunnleggende prinsipp om demokrati. En form for medbestemmelse er gjennom vernetjenesten.

Verneombud har gjennom sin rolle myndighet og oppgaver til å kunne medvirke på vegne av ansatte i sitt verneområde. Verneombudet skal ivareta arbeidstakernes interesser i arbeidsmiljø saker, noe som inkluderer en kontrollfunksjon. Sistnevnte omhandler kontroll om hvorvidt arbeidsmiljø er i overensstemmelse med lovens krav.

Skal verneombudet ha en reell mulighet til å følge opp sitt ansvar så er det avgjørende at vedkommende får nødvendig kunnskap. Det ligger i kortene at verneombudet både må ha kunnskap om arbeidsmiljølovens regelverk, og ikke minst ha tilgang til regelverket.

Arbeidstakere skal ikke utsettes for ulykkes- eller helsefare. Verneombudet skal straks varsle arbeidsgiver ved ulykkes- og helsefare, samt gi beskjed til arbeidstaker som er utsatt for risiko. Hvis arbeidsgiver ikke straks håndterer varsel fra verneombud, skal verneombudet kontakte Arbeidstilsynet eller Arbeidsmiljøutvalg i virksomhet hvor dette finnes.

Verneombudet har mulighet til å kontakte Arbeidstilsynet ved behov, eksempel for rådgivning.

Virksomheter er ulike. Det er ingen endelig regel på hvor mye tid som er avsatt til gjennomføring av verneombudrollen. Kravet er at verneombudet skal få nødvendig tid. (AML § 6-5 (2)) Det kan være utfordrende for verneombud som ikke har frikjøpt tid til å være verneombud på heltid. Det kan være utfordrende når angår roller. Vedkommende skal da være en av kollegaene samtidig som vedkommende er verneombud. I den sammenheng er det en fordel å være tydelig på hvilken rolle man har til enhver tid, og ikke minst si det. Selv om du er ansatt må du hele tiden ha i bakhodet at du også er verneombud. Skal du oppleve tillit fra de ansatte, så gjelder det å være en god rollemodell.

I virksomheter med under 5 ansatte kan det avtales annen ordning. Det skal da skrives en skriftlig avtale. Avtalen skal konkret beskrive hvordan vernearbeidet skal ivaretas.